

Logboek boomvalken 2022.

Inleiding

Het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Bovendien sinds een maand of twee nieuwe medicatie die mij een fractie meer energie geven. Dus doen we nog maar weer een poging. Toch wordt het een flinke sof, want...

Eind juli 2022

En dan lig ik drie weken in het ziekenhuis en komt het seizoen voor mij abrupt tot zijn eind. Ik ben nog enkele keren met Tino op locatie 1 bij de takkelingen in het veld gaan kijken , ook pendelend tussen mast 3 en 4. Op 5-9 krijgt Tino een zwaar ongeluk. Daar ging mijn 'taxi'. Van ondergeschikt belang natuurlijk, want zelfs nu nog (maart 2023) is hij aan het revalideren.

Peter D. Ganzeboom.

Algemene gegevens en totaalschema 6 (mogelijke) koppels

Data 2022	1	2	3	4	5	6
1 ^e gezien	4-6			2-5	22-6	4-5
1 ^e op nest	15-6					
1e jong gezien						
uitgevlogen	13-8					
aantal jongen	2					

Logboek boomvalken 2022, locatie 1

Tijdsinvestering:

Broedresultaat: 2

Nest: in HSM 3

3-5-2022

Geen boomvalken kunnen vinden

7-5-2022

In de avond, rond half tien nog een klein half uurtje de vier masten afgespeurd en geluisterd. Helaas geen boomvalken gezien. Het is trouwens als dagen mooi weer. En al weken kurkdroog, wat de boeren tot klagen en sproeien aanzet.

04-06-2022

19:30- 20:15

Mast drie laagste traverse Spuizijde. Ik zie het vrouwtje op het nest staan. Man komt aangevlogen uit de richting van Sas en strijkt neer aan de voor mijn niet zichtbare kant van de laagste traverse. Na een minuut of 10 vliegt het vrouwtje op hem toe. Buiten beeld. Dan vliegt zij na een seconde of 30 naar een eigen plekje in de tegenoverliggende traverse en lijkt daar van iets te eten, maar niet lang, want al na een paar minuten laat zij zich vallen, duikt onder de mast het veld in, waar zij snel pendelend iets achtervolgt. Ik kan niet zien wat. Even later heeft zij wel een insect en peuzelt dat zwevend op, zo'n 5 meter boven de grond. Dan zet zij de vaart erin, wint langzaam hoogte, schuift over het dak van Saarloos richting woonwijk. Zo'n 50 gierzwaluwen groepen gealarmeerd samen, maar het vervolg onttrekt zich aan mijn waarneming.

Al met al lijkt er een nest uitgekozen te zijn, maar lijkt het vrouwtje nog niet te broeden.

15-6-2022 Mannetje broedt mee gedurende 15 minuten????

08.00-09.00

Ik ben de voorbije dagen een paar keer wezen kijken, maar heb geen boomvalken gezien. Tino zag een paar dagen geleden twee boomvalken aan het bakkeleien met een slechtvalk, zodat de boomvalken wel in de buurt blijven.

Deze ochtend richt ik de telescoop vanaf diverse standpunten op het nest aan de Spuizijde (aan de stadzijde zit ook een nest). Vanaf de Garsdijk, in de schaduw van de essen bij Saarloos voor, heb ik een tamelijk vrij zicht op het nest. Er ligt hier ook een verkeersdrempel, zodat het verkeer niet zo langstraast als op andere plekken.

Ik besluit om de telescoop onafgebroken op het nest te richten en na een minuut of vijf betaalt dat zich uit: een donker kruintje piept een moment in beeld. Welke vogel anders dan de boomvalk zit nog te broeden? Het moet er een zijn! Nog weer vijf minuten later weer een kruintje, nu met iets lichts eronder. En dan, weer vijf minuten later, staat zij op: het is een flink opgevet vrouwtje boomvalk dat nu op de nestrand staat, er daarna vanaf waggelt. Daarna ziet ik ook waarom, want vanuit mijn ooghoek zie ik het mannetje komen aanvliegen met een prooi. Het vrouwtje zit nu een meter naast het nest in de L-balk van de traverse, het mannetje ernaast. Een prooioverdracht op de balk volgt.

Na een minuut vliegt het mannetje op naar de andere kant van de mast. Het vrouwtje lijkt niet te eten, wel poetst zij haar snavel. Misschien laat zij de prooi liggen voor later.

Zij gaat zich poetsen, wel een kwartier lang, maar al na een paar minuten vliegt het mannetje op en landt op het nest. Daar lijkt het in de broedhouding te gaan zitten.

Ook nu blijf ik mijn telescoop op het hele tafereel richten: het poetsende vrouwtje en het nest, met daarin het mannetje. Na een minuut of tien komt het mannetje in beweging. Het draait rondjes in het nest, doet dat tamelijk wild, zodat ik mij afvraag of er al eieren in liggen; of zal het de onervarenheid zijn, want dit is toch tamelijk uniek. Nog even gaat hij in broedhouding, althans hij laat

zich zakken en verdwijnt uit beeld. Dan vliegt hij weer naar de andere kant van de mast. Het vrouwtje is intussen klaar met poetsen, waggelt terug naar het nest en gaat in de broedhouding zitten.

Vraagstelling: zag ik nou het mannetje gedurende 15 minuten het broeden op zich nemen? Of waren er nog geen eieren, en was dit nog steeds gedrag om het nest aan te prijzen en het vrouwtje tot broeden uit te nodigen? Maar bij aankomst leek zij al tamelijk vast in de broedhouding te zitten. Alleen terugrekenen in de tijd biedt mogelijk uitkomst, als straks de eventuele jongen uit zijn. Misschien blijkt ik hier iets zeldzaams gezien te hebben, of op zijn minst iets wat weinig beschreven is, namelijk broeden door het mannetje.

Update 13-8-2022: Tino zag de eerste takkeling over een balk naast het nest waggelen. Het is na terugrekenen dus niet met zekerheid te stellen of het mannetje op eieren zat. In elk geval dan op zeer recent gelegde eieren, maar zoals gesteld, niet sluitend.

12-07-2022 09:00-10.00

Kleptoparasitisme op de grond.

Bij aankomst zie ik vanaf de Garsdijk een donkere verhoging op het nest. Aangenomen dat dit het vrouwtje is, zit zij hoog. Mogelijk jongen?

Mannetje zie ik niet.

Een bruine kiekendief vrouw jaagt boven de akkers (bieten en aardappels, verderop mais). Zij komt iets te dicht onder de mast en wordt aangevallen door man boomvalk, die blijkbaar toch ergens in de mast zat. Een korte schermutseling op de bekende, razendsnelle pendelende manier, waarna de kiekendief aftaait richting Spui. Man boomvalk strijkt neer op uiteinde onderste travers, stadzijde. Weer een tijdje niets, terwijl de boomvalk zijn verenkleed op orde brengt. Na een minuut of twintig komt een man torenvalk bidden boven het gemaaide grasveld tussen mij op de losplaats en de boerderij van Saarloos. Al snel heeft de torenvalk beet en duikt hij op de grond. Nog geen twee tellen later duikt de boomvalk op hem af en voert een paar charges uit op de wegduikende, soms klauwen uitslaande torenvalk. Ik maak foto's. 1 daarvan staan hieronder, waarop te zien is hoe de torenvalk platgedrukt in het veld ligt met de chargerende boomvalk erboven.

Na een minuut of zo is het voorbij en vliegt de boomvalk zonder muis terug naar zijn post in de mast. Dan komt het vrouwtje uit het nest en landt in de onderste traverse, ongeveer vijf meter links van het mannetje. Die heeft echter geen prooi, zodat het vrouwtje na een paar minuten opvliegt en van de mast wegvliegt, de veren losmaakt (1 x schokschouderen), en daarna een paar rondjes draait. Zo ter hoogte van de Rachelseweg keert zij om en vliegt weer naar het nest.

Het is alweer een paar dagen warm, dus als er jongen zijn, hoeven die mogelijk niet warm gehouden te worden.

In de tussentijd zit de torenvalk onderin de mast en zie ik man boomvalk nog een paar charges maken. Dan verdwijnt hij (ik heb niet meegekregen waarnaartoe, omdat ik werd afgeleid door een haas die erg dichtbij kwam).

Om de naderende warmte voor te zijn, fiets ik naar huis.

Logboek boomvalken 2022, locatie 2 OB

Geïnvesteerde tijd:

Uitgevlogen jongen:

Nest:

2-5-2022

De gebruikelijke kraaien van deze plek hebben hun nest in de es achter de populieren, dus in de boom waar de valken eerder twee keer gebroed hebben. Het wordt uiteraard afwachten of de boomvalken ook in dit nest gaan.

3-5-2022

Het gebied op de fiets doorkruist gedurende ongeveer drie kwartier, rond 10 uur in de ochtend. Geen boomvalken gezien. Op 1-5 meldde Rob Schrijvershof er op waarneming.nl twee boven Spijkenisse Centrum. Dat doet die man elk jaar. Het is waarschijnlijk een van het stel van Oostbroek.

6-5-2022

Rob Schrijvershof meldde er twee, vliegend en roepend, boven de Molenwijk. Ze zijn dus in het gebied, maar niet op de tijdstippen dat ik er ben. Zelfs was ik er vanmorgen ook.

5-6-2022

Het kraaiennest in de es naast de dijk is leeg. Een boomvalk hebben wij niet gezien, ook niet verderop bij de sportvelden. Er wordt een nieuw veld aangelegd op het verwaarloosde jeu-de-boules veldje naast de sporthal. De vraag is of de valken zich hierdoor hebben laten weerhouden. Het nest bij SCO 63 is nog bezet met jonge kraaien.

12 en 13 -6 2022

Een paar keer op verschillende tijdstippen bij alle mij bekende voormalige kraaiennesten in dit territorium rondgehangen, maar geen teken van bezette nesten. Wel een keer een boomvalk zien jagen boven de villa van Baris. Hij zou toch niet daar gaan broeden (kan wel, want voldoende geschikte bomen op dat mini-landgoed)?

20-6-2022

Niels Godijn hoorde er een roepen in de populieren aan het haveterrein tijdens het tellen van de visdiefjes en kokmeeuwen. Een geschikt nest bevindt zich boven de weg. De volgende dag minutieus geïnspecteerd, maar zonder resultaat. Het oorspronkelijke gebied rond de sportvelden ook uitgekamd, maar ook niet niets. Ze zitten er wel, maar waar? Ik vind ze ook de rest van het jaar niet. Ook Niels niet, zo hoorde ik in maart 2023 van hem.

Logboek boomvalken 2022, locatie 3 (RB)

Geïnvesteerde tijd:

Uitgevlogen jongen:

Nest:

De bouwwerkzaamheden voor de Blankenburgtunnel zijn in volle gang.

7-5-2022

Het oude gebied bij de Droespolderweg oppervlakkig doorzocht tussen 18.00 en 19.00. Hoopvol veel houtduiven ter plaatse, maar geen boomvalken kunnen vinden, maar dus ook niet gedetailleerd uitplozen want wij waren er met zijn tweeën, Sandra en ik, voorafgaand aan een etentje.

Logboek boomvalken 2022, locatie 4

Geïnvesteerde tijd:

Uitgevlogen jongen:

Nest:

2-5-2022

Gisteren nog geen teken. Vanmorgen, het was mooi weer, een paar uur op locatie doorgebracht, onderwijl genietend van rietzangers en koekoek. Op enig moment onder de mast langs het fietspad gaan zitten, omdat ik in de laagste traverse AB-zijde een kraaiennest weet (niet meer bezet, hoewel nog dit jaar door kraaien bezocht).

Toen ineens een kik, lijkend op meerkoet, maar ook weer net niet. Nog een kik. En toen een blik omhoog, in het bovenste deel van de mast (het huisje). Bingo! Mijn eerste boomvalk van dit jaar en de eerste ook door mijn nieuwe verrekijker.

Al gauw vloog de vogel op, schroefde op en voegde zich bij een tweede, veel grotere boomvalk. Samen zetten zij de vaart erin om boven het bosje een uitval te doen, boven een daar aanwezig flink nest. Toen gezamenlijk mijn kant op, maar heel hoog, soms naar elkaar toe draaiend, soms kort clinchend.

En toen verscheen er een derde boomvalk, ongeveer even groot als de kleinste van de twee eerdere (dus mogelijk een vreemd mannetje). De twee 'mannetjes' gingen achter elkaar aan richting Heenvliet. Het vrouwtje verloor ik uit het oog.

Hoe dan ook een top-ochtend, want mijn eerste waarneming dit jaar waren het dag meteen drie stuks.

4-5-2022

Vandaag een goede twee uur ter plaatse geweest, ook genietend van koekoek, rietzangvogels en twee reeën die mij haast omver liepen. Het stel zat langdurig in de mast aan het water. Poetsen. Daarna vlogen zij van mij weg om te verdwijnen in de buurt van de mast van verleden jaar bij de villa langs de weg. Toen ik daar heen fietste, op weg naar locatie 6, trof ik ze weer. Ze verlieten net samen de mast en vlogen nog verder de polder in.

Toen in anderhalf uur later weer in het gebied was, hoorde ik het vrouwtje lachen. Even later zag ik er twee vliegen boven de mast bij het Tennet verdeelstation. Van daaruit naar de eerste mast in de polder Biert, het mannetje maakte daaraan voorafgaand, een steile duik. Een van de twee vloog daarna af, waar ik hem helemaal boven windomein de Vier Ambachten uit het oog verloor.

Over actieradius gesproken.

8-5-22

Vanmorgen vond ik rond 11 uur twee boomvalken boven de mast van verleden jaar. Vliegend, een ervan baltsend zelfs. Helaas stond ik te ver weg voor het kunnen horen van geluiden. Op het moment dat ik ernaartoe fietste om van dichterbij te kunnen genieten, waren ze, uiteraard, onvindbaar. En dat bleven ze. Op enig moment vloog er even een derde boomvalk mee, ook komend vanuit diezelfde mast.

5-6-2022

Man boomvalk gezien in top van mast langs de Bernisse. Dat is de mast van eerverleden jaar. Het nest zit in de laagste traverse Abbenbroek-zijde. Er zat iets op, maar ik kon niet zien wat. Het mannetje jaagde twee keer vanuit de mast op iets boven het veld, waarschijnlijk een insect.

14-06-2022

Rond het middaguur ter plaatse geweest gedurende ongeveer een uur: geen boomvalken gezien of gehoord. In het nest in de mast naast de Bernisse holenduiven. Maar wat zegt dat, want bij mijn weten broeden die in de gaten en balken van het verdeelstation van Tennet.

16-06-2022

07.00-09.15

Vandaag maar eens een relatief vroegertje, ingegeven door de wetenschap dat het vandaag flink heet zal worden (net als morgen en overmorgen).

Ik ben vrij lang op het fietspad, van waaraf ik alle 4 de masten kan overzien. Helaas: geen boomvalk te bespeuren. Wel twee mensen van de faunabeheerseenheid (jagers) met een drone om voorafgaand aan het maaien te zoeken naar 'reewild'. Ik ben er niet blij mee, zo'n zoemend ding, maar ok.

Rond de klok van 8.30 valt mijn oog dan ineens op een slank boomvalkje met duidelijke wenkbrauwstreep, op de bovenste traverse van de Bernissemast. Ik fiets ernaartoe en zie dan ook het vrouwtje, al flink opgevet, maar dus nog niet op een nest. Ik kan niet lang van ze genieten, want er klinkt een soort 'kliep', waarna beiden op de wieken gaan, zowaar met baltsachtige capriolen, waaronder steil pendelen. Zoiets is in onze regio meestal maar even gade te slaan in verband met obstakels en bosjes, en zo ook nu. Ik zie na minder dan een minuut alleen nog de kleinste van de twee (aangenomen het mannetje) vaart maken en in snelle horizontale vlucht richting provinciale weg gaan. Hier bleef het bij vandaag. Maar toch ben ik blij dat ze er nog zijn en dat ze misschien toch het voor mijn gunstigste nest in de Bernissemast gaan betrekken (als ze al een nest gaan betrekken, want de tijd begint te dringen).

22-6-2022

In de mast aan de rotonde gekeken. Er zit wel een geschikt nest, maar geen spoor van boomvalken.

23-6-2022

Wederom vroeg aanwezig in verband met hitte en al met al zo'n twee uur door het gebied gefietst, alle masten afgespeurd net als bomenrijen en bosjes. Helaas!

Maar dan toch, rond de klok van 9.45 verschijnt vanaf het Biertse Gorsje een mannetje boomvalk. Hij vliegt op het bosje af, waar het rode grindpad door loopt, cirkelt erboven. Zou hier dan een nest zitten dat ik over het hoofd gezien heb? Maar nee, hij vliegt door richting de Bernissemast, maar er vervolgens voorbij. Steekt hoog de Bernisse over, vliegt links van het verdeelstation, wordt geëscorteerd door twee gierzwaluwen, stijgt nog verder, en schokschoudert een keer. Baltsgedrag? Nog steeds? Blijkbaar wel, want opeens voegt het vrouwtje zich bij hem. Zij vliegen een tijdje samen, maar dan zeilen zij elk een andere kant uit. Een richting polder Biert, de andere richting de reigerkolonie.

Ik leid hier uit af dat er nog geen nest bezet is en vraag mij af of dat nog wel gaat gebeuren. Mogelijk is een van de twee nieuw en nog te jong en niet geslachtsrijp?

Logboek boomvalken 2022 locatie 5 (3238 Zwartewaal, mast 52)

Geïnvesteerde tijd: niet bijgehouden

Uitgevlogen jongen:

Nest:

22-6-2022 09.30-11.15

Hoe het kan verkeren. Ik sta toch ruim anderhalf uur op de Rijswaardsedijk en speur alle masten af, onderwijl pratend met de man die ik daar een aantal geleden ontmoette, en die intussen ook een icd heeft. Hij weet wat voor geluid boomvalken maken, en hij wist te vertellen dat hij ze verleden week

nog hoorde. Vanmorgen is 'alles' wat wij zien een sperwer, een paar bruine kiekendieven en een buizerd, maar geen boomvalken.

Ik rij om naar de Abbewerveweg, maar vind ook in die masten niets, hoewel er in mast 54 wel een nest zit in het uiteinde van een van de traversen. Ik ruim te telescoop weer op, stap de auto in, start, open de raampjes ivm de hitte en ik hoor een keer 'wie-wie'. Het zou toch niet, denk ik. Toch maar weer uitstappen, telescoop gepakt en bingo. In de bovenste traverse, boven de traverse met het nest, zit een boomvalk zich te poetsen. Mijn geduld beloond.

Verder heb ik dit niet kunnen volgen ivm de medische perikelen.

Logboek boomvalken 2022, locatie 6 (Abbenbroek, mast 60)

Geïnvesteerde tijd: niet bijgehouden

Uitgevlogen jongen:

Nest:

4-5-2022

Met de fiets naar de Moerseweg gereden. In mast 60 trof ik bovenin een boomvalk, die ik gelet op het postuur op een vrouwtje inschatte. Even later landde er een tweede, donkergrijs en glanzend van het vocht; die kwam blijkbaar terug van een bad. Daarna langdurig poetsen en geen andere actie dan dat. Gelet op formaatverschil zou ik de tweede inschatten als het mannetje.

In deze mast broedt een kaai tegen de kern aan, laagste traverse, links gezien vanaf Moerseweg.

Maar ook in een mast verderop broedt een kraai en in de mast bij de bemoeizieke boer ook (of een buizerd, dat kon ik niet goed zien). Hoe dan ook: keuze genoeg.

22-6-2022 11.15

Een dik half uur ter plaatse, in geen van de masten een boomvalk. Wel in mast 60 bovenin een vrouw torenvalk. Ook leuk, maar niet waar ik naar op zoek ben.

Verder heb ik dit niet kunnen volgen ivm de medische perikelen.